

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Præfatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

Probatur ex definitione ideæ supra exposita. **A** Idea est forma, quam aliquid imitatur, vel ad quam respiciens artifex operatur: Ergo propria causalitas ideæ, erit ex passiva sui imitatione, cōmunicacionem constituit totum compositum, & illud determinat ad certam speciem; ita etiam propria causalitas ideæ, erit formalis, non quidem intrinseca, sed extrinseca: in quantum ut obiecta menti artificis, & per passivam sui imitationem determinat agens ad producendum effectum talis speciei. Licet etiam ex consuetudine, & minus principaliter, habeat quodammodo rationem causæ efficientis; quatenus artifex opera-

tur per illam, tanquam per formam intellectua-
lem; & etiam finalis, in quantum bonitas & perfectio exemplaris, per intellectum artificis apprehensa, movet ipsum, ad hoc, ut formet artefactum illi simile.

B Hæc accipe (studiose Lector) & aquas divinæ sapientiæ, quas ex purissimis ac limpidissimis utriusque S. Doctoris, Augustini & Thomæ, fontibus, tibi largè in hoc Tractatu propinavimus, paululū degusta; donec in sequentibus, celeberris huius temporis controversias, quæ tantâ animi contentione agitantur, juxta illorum Sanctorum Doctorum mentem, resolvamus: hos enim gratia suos elegit præcōes, seu Christus suæ gratiæ fidelissimos interpretes, & clarissimas tubas, quarum sonus in omnē terrarū orbem exivit.

TRACTATUS QUARTUS DE VOLUNTATE DEI, eiusque Providentiâ.

Ad quæstionem 19. Divi Thomæ, & tres sequentes.

P R A E F A T I O.

DROSEQUI MVR hac tractatione de Divina Voluntate gravissimas Theologiae difficultates, quibus adhuc Schola perstrepunt, & gravi interdum vulnere charitas læditur, quarum superiori Tomo, & Dissertationibus de scientia Dei, fundamenta jecimus. Præter cætera Schola nostræ placita, quibus forsitan ex nostris commentariis nonnihil lucis accedet, D. Augustini & S. Thomæ vindicias contra Molinam & Iansenium suscipio, quibuscum nihil nobis commune esse, sed ab utriusque æquo spatio recedere, ita compertum facio & certis argumentis demonstro, ut planè nihil dubius assererim, eos qui Molinæ Antesignani vexilla sequuntur, etsi ab iis, Iansenius ultima quæque passus fuerit, proprius tamen à Iansenio abesse. Atque ut hic etiam specimen aliquod eorum quæ fusiis & majori otio infrâ pertractantur, nemo est nisi rerum Theologicarum rudis, & qui non ultra videat quàm habeat oculos, & cum Tertulliano loquar, qui eas omnes disceptationes quæ fervent, dubitet ab uno principio deduci, quod Schola omnis Theologiarum summâ consensione pernegat, cæteris nedum probatur, sed maximum etiam præsidium est, quo sese in tuto positos esse arbitratur. Hoc unum omnibus principum commune est, Gratiam per se efficacem libertatis indifferentiæ exitialem esse, nec posse nisi alterius temperamento aut jacturâ conciliari. Hinc Molinæ & Iansenius in diversas & oppositas ad eodē sententias abierunt, ut illud usurpare possint: Si ad sinistram ieris ego dexteram tenebo; si tu dexteram elegeris, ego ad sinistram pergam. Alteri enim visum est, gratiæ vim extenuendam esse & temperandam, ne libertatem, ut ita dixerim, frangeret, quam pene vitream facit, adeo vis omnis impatiens putat. Alteri contra visum est, laxandam & veluti dilandam libertatem in spontaneitatem, ut vim omnem gratiæ, quanta sit, ferat. Verùm suis solum consecutionibus, infinitis penè intervallis separantur, sed eodem principio juncti sunt. Quid verò eorum commune cum Thomistis? planè nihil, & consecutionibus Thom. I.

bus, & principiis differunt; divinae voluntati ac libertati humanae sua jura servant, alteri vim omnem efficacem movendi tribuunt, alteri ultra spontaneitatem quam volunt, indifferentiam & d'stendi potentiam. Sanè ut alia in re D. Augustinus dixit, in contrarium versa est sententia; & qui Thomistis consensionem cum Iansenio objiciunt, agrè ipsi, & in ea quaestione, quae caput omnium est, consortium effugient. Nam quod ad statum innocentiae attinet, tanta omnium consensio est, ut pleno ore, nec cujusquam injuriã dixeris, aut Iansenium Molinistam, aut Molinistas, Iansenianos evasisse. De his nobis susus hac de divina voluntate Tractatione agendum est, ubi ab extremis à quibus aequè timendum est, & quae raro periculo carent, Scholam Thomisticam abesse demonstrabo.

Hic verò ut in ceteris Angelicum Praeceptorem, pressis, quantum vires sumunt vestigiis sequor: quo duce nihil mihi metucendum existimo; hac enim Angelicorum mentium singularis dos est, omnis erroris immunes esse. Et si aures discerni inter noscere, quo ceteros Angelicus Doctor superat, hoc unum accipe. Alio aliquid sapere quam res se habet, humana tentatio est. In nullo autem aliter sapere quam res se habet, ANGELICA PERFECTIO EST, Augustinus 2. contra Donatistas cap. 5.

Uti vero, quae in hoc Tractatu de voluntate & providentia Dei dicturi sumus, cum aliqua methodo & ordine pertractemus, illum in septem disputationes dividemus. Prima erit de existentia & quidditate voluntatis Dei. Secunda de eius objecto, tam motivo, quam terminativo. Tertia ejus libertatem, quae praecipua illius dos & prerogativa est, explicabit. Quarta voluntatem Dei antecedentem, quae vult omnes homines salvari, eisque auxilia ad salutem sufficientia praeparat, explicabit. Quinta mirabilem divinae voluntatis efficaciam, quae cor da hominum, ad quodcumque voluerit, illas à eorum libertate, movet, contemplabitur. Sexta varios ejus affectus, nimirum amorem, gaudium, justitiam, & misericordiam declarabit. His accedet septima & ultima, quae existentiam & quidditatem Divinae Providentiae, & modum quo ei substant actus liberi, sive boni, sive mali, creaturae rationalis, exponet.

Sed antequam celebres illas disputationes aggrediar, è re tua & mea esse existimavi (Amice Lector) ut te paucis praemonerem, & mirari desineres, si quando de divinis praedestinationibus, & divinae voluntatis efficacia agam, quaedam repetam, quae superiori Tractatu de scientia Dei, explicata sunt. Nam primum res ipsa postulabat, ut pro meritis tractaretur, cum hoc principia habeant, ut veluti res omnes subjectas transcendant, & jejunè ac modum quaestiones pertractarentur, & parum firmitatis haberent, nisi suis principiis niterentur. Nec verò satis esse potuit, ea jam aliis locis praemissa fuisse. Etenim si ab iis tam longe positis lucem duntaxat accipere voluisssem, obscuritatem merito incussasses. Tentavi ipsi aliquando, an possent pro dignitate quaestiones illae pertractari, praetermissis principiis superiori Tractatu statutis; atque experimento didici, hujus veluti lucis absentiam, maximas tenebras offundi. Nec dubito quin ipse ea fuisse praetermissa agrè voluisses. Sed demum tuo commodo consulere volui: non potuisset enim non esse molestissimum, si interdum, aut singulis paginis (quod aliquando accidisset) coactus fuisses alia loca consulere, ad ea probe intelligenda quae pra oculis & manibus habuisses. Si quae igitur repetita sunt (quod vix ipse advertes, cum semper aliis explicandi, & versandi modus rem eandem satis distinguat) & ita res ipsa postulabat, & major inde claritas accessit, & tuo otio consultum est. De his te semel praetermonitum volui studiose Lector ne temere à me factum putes. Disput-